

Suomen Pankin asiantuntijalausuntoeduskunnan talousvaliokuntaan 20.11.2019. Asia Uudistusten ja investointien tukiohjelma

1 Ehdotuksen taustaa

Suomen Pankki on antanut talousvaliokunnalle lausunnon euroalueen lähentymistä ja kilpailukykyä edistävästä talousarviovälineestä 17.10.2019. Nyt käsittelyssä on alkuperäisestä ehdotuksesta muokattu kompromissiehdotus tukiohjelmaksi. Valtiovarainministeriön perusmuistiossa VM2019-00602 kuvataan yksityiskohtaisesti kompromissiehdotuksen erot alkuperäiseen ehdotukseen. Näistä eroista keskeisimmät ovat:

- 1) välineestä maksettavien tukien rajoittuminen vain uudistuksesta tai investoinneista syntyviin todellisiin kustannuksiin kun alkuperäisessä ehdotuksessa niitä maksettiin kannustimina poliittiselle päätöksenteolle.
- 2) Kompromissiehdotuksessa komissio ei voi myöskään enää periä tukia takaisin mikäli uudistus perutaan vaan se voi ainoastaan lakata maksamasta tuen seuraavia eriä.
- 3) Lisäksi ehdotuksessa on pyritty helpottamaan uudistusten toteuttamista luopumalla vaatimuksesta, että uudistusta voidaan muuttaa matkan varrella vain kerran. Uudessa ehdotuksessa tukea voi muuttaa niin monta kertaa kuin se on perusteltua.

2 Arvio välineen talousvaikutuksista

Kompromissiehdotuksen vaikutukset ovat hyvin samankaltaiset alkuperäiseen ehdotuksiin nähden. Välineeseen tehdyt yllä kuvatut muutokset kuitenkin pienentävät joitain aikaisempaan ehdotukseen liittyviä mahdollisia ongelmia. Jos euroalueen maiden rakenneuudistuksia pystytään ohjelman avulla vauhdittamaan, se voi tukea konvergenssia ja rahaliiton toimintaa. Välineen mahdollinen hyöty liittyy tällöin siihen, toteutuisiko sen avulla rakenneuudistuksia, jotka eivät muuten toteutuisi. Nyt esitettävä summa tukiohjelmalle on sen verran pieni, että se ei välttämättä aidosti kannusta jäsenmaita ryhtymään rakenneuudistuksiin joihin se ei ole muuten halukas. Joka tapauksessa väline lisää komission päätäntävaltaa kansallisesta rakennepolitiikasta.

Aikaisempi lausunnossa nostettiin esiin mahdollisia huolia ohjelman vaikutuksesta liittyen seuraaviin seikkoihin:

- 1) uudistusten tekeminen monimutkaistuu kun päätöksenteossa joudutaan huomioimaan myös komission vaatimukset

- 2) Päätöksenteon valtaa jaetaan komissiolle jolloin poliittinen vastuu ja valta uudistuksesta erkanevat. Tästä on vaarana seurata erilaisia moraalikatoon liittyviä ongelmia
- 3) Komission valvontavastuu maiden rakennepolitiikasta kasvaisi
- 4) Välineestä saatava tuki voisi ohjata päätöksentekoa sen sijaan että keskittyttäisiin talouksia eniten hyödyttäviin ja myös maassa poliittisesti kannatettuihin uudistuksiin.

Uudistettu kompromissiehdotus lieventää monia esille tuotuja seikkoja.

- I. Uudistusten tekemistä on helpotettu sallimalla niin usea muutos ehdotuksiin kuin se on tarpeellista.
- II. Ainoastaan todellisiin uudistuksesta syntyviin kustannuksiin keskittyvä väline selkeyttää vastuuta ja kannustimia uudistuksesta. Tämä pienentää moraalikato-ongelmaa ja vähentää mahdollisia konflikteja komission ja jäsenmaan välillä.
- III. Komission valvontavastuu vähenee alkuperäiseen ehdotukseen verrattuna, sillä sen ei tarvitse enää arvioida pitääkö tuet perua takaisin. Valvontavastuun vähenemisen mahdollistaa myös se että väline kattaa vain toteutuneita kustannuksia eikä ole kannustinpalkkio. Tällöin komissiolle jää pienempi tarve valvoa pyritäänkö uudistusta vesittämään muilla uudistuksilla, sillä osa toteutuneiden kustannusten vastuusta on kansallisen rahoitusosuuden myötä myös jäsenmailla.
- IV. Esityksessä jää epäselväksi miten uudistuksen aiheuttamat kustannukset määritellään. Suosiiko väline tietynkaltaisia selviä kustannuksia synnyttäviä uudistuksia? Voidaanko ohjelmasta esimerkiksi saada tukea verojen tai hallinnollisten maksujen alentamiseen vai ainoastaan tukia uusiin menolisäyksiin?

Liitteet

Kirjoita tähän

Jakelu

Tiedoksi

Kirjoita tähän